

Az egyik legszebb épület Makón a liftes ház. Szomszédságában bontják a régi épületeket, mert a városközpont kiépítése tovább tart

Megyei utazások

Változások Makón

Érdekes város Makó. Ahogy nézem a sok lebontott házat, a nagyarányú építkezéseket, arra gondolok, igen jelentős lehet a népesség növekedése. Aztán a tanácsházán meg tudom, hogy Csongrád megye negyedik legnagyobb városában a lakosság száma alig változik. Kevesen költöznek ide, de nem is számottevő az elvándorlók aránya. Az egykori mezőgazdasági településnek már jelentős az ipara, de érthetően, Szeged vonzása erősebb. Ennek ellenére mindenki megtalálhatja számítását a makói üzemekben, s a mezőgazdasági termelőszövetkezetekben. Láthatóan fejlődik a város, s az ötödik ötéves tervben az előrelépés számottevő. Az eddigi eredményeket Bakos Zoltán, Makó város tanácselnök-helyettese körvonalazta.

Nem tudom, hogy a városunkba topanó idegennek mi tűnik föl először. A főtéri csipkés házak, amelyek évekként ezelőtt épültek, vagy ugyanott a liftes ház, amit a tévében is lehetett látni. Volt nagy rácsodálkozás, amikor nem is olyan rég, de már ebben az ötéves tervben az első liftet használni kezdték. Lift egy kis városban... Ma ez is olyan természetes, mint hogy panelből építkezünk. A legfontosabb tervfeladat nálunk is a lakásépítés. Annak ellenére, hogy lényegesen nem változik a lakosság száma, igen nagy összeget fordítunk — a 342 millió forint tanácsi fejlesztési előirányzatból 245 millió forintot — a lakások számának gyarapítására. Azt hiszem, ennél a kérdésnél egy kis magyarázattal tartozom. Ha nincs jelentős népességnövekedés, miért kell 2000-ig ötévenként 1000–1200 lakást építeni? A lakásállomány 70 százalékát az ezredfordulóig lebontjuk, mert az otthonok nagy része korszerűtlen, elavult és addig négyezerrel növekszik a város képessége is.

A nagyarányú építkezést jelzi, hogy 1975-től 1980-ig 1228 lakás felépítését terveztük. A tervet eddig teljesítettük, sőt 14 százalékkal túlteljesítettük — 782 új otthonba költöztek a boldog tulajdonosok. A városközpontot teljesen átépítjük. Valami ebből a tervünkben is látható, de a munkából jut a következő időszakokra is. Makón többszintes lakóházak mellett jelentős számú családi ház épült. Családiház-építő mozgalom alakult ki, s ezt azért is mondhatom, mert az elmúlt két és fél év alatt 448 családi ház került tető alá. A tanácsnak elsősorban a közművesített területek további biztosítása okozza a legtöbb gondot.

Mint másutt, nálunk is elég sok bölcsődés, óvodás korú gyermeket nem tudunk felvenni. Csak az ötödik ötéves tervidőszak végén változik a helyzet. Akkor azt hiszem, elmondhatjuk, csak az óvodákat kell továbbfejleszteni. Egyébként eddig 25-tel bővült az óvodás helyek száma. Még egy építkezésről kell szólni, de azzal

sajnos nem dicsekedhetek. A kórház rekonstrukciójának befejezése évek óta húzódik. A századeleji épült 435 ágyas kórház felújításának előkészítése a harmadik ötéves tervben megkezdődött. Az eredeti terv szerint a negyedik ötéves tervben be kellett volna fejezni. Jelen pillanatban úgy néz ki, hogy az új műtőszármányat novemberben átadják, de a teljes felújítás csak 1980-ban lesz kész.

Örömmel számolhatunk be arról, hogy Makó egyre kevesebbet szenved a belvíztől. Minden évben sok pénzt költöttünk és ezután is sokat költünk a belvízelvezető csatorna-rendszer kiépítésére. Különösen a Honvéd városrész és a Munkástelep lakói panaszkodtak sokat a magas víz miatt, de ma már sokkal kellemesebb a helyzet, mint volt évekként ezelőtt. Tavaly a megyei KISZ-bizottság komoly segítséget nyújtott a csatornaépítésben. A fiatalok három turnusban ástak és lapátoltak, a segítségük azért volt jelentős, mert olyan területen dolgoztak, ahol csak kézzel lehet a munkát elvégezni. A KISZ most nyáron is szervez a tavalyihoz hasonló táborokat.

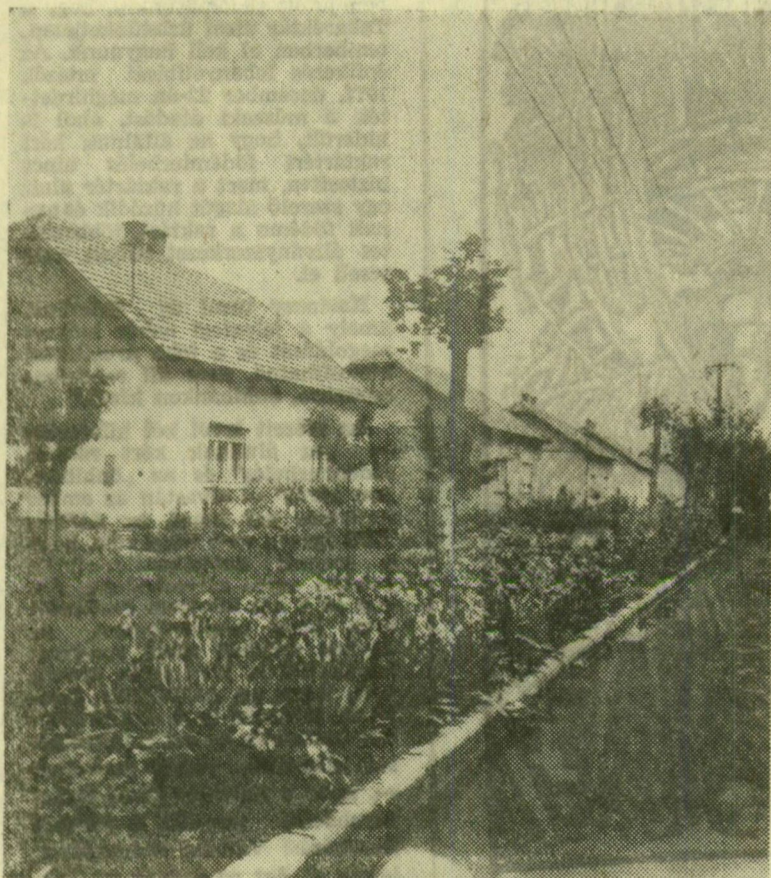
A város kereskedelmi hálózatát 1900 négyzetméternyi üzlethelyiséggel bővítettük. Augusztusban avatjuk a 2600 négyzetméteres Maros szövetkezeti áruházat. Célunk, hogy ABC-üzlet minden városrészben épüljön, és a külterületen se panaszkodjanak az ellátás miatt. 1980-ig még 910 négyzetméter üzlet, bolt vár meg-

építésre. A vendéglátást sokféle megjegyzés éri. A tervidőszakban csak egy 380 négyzetméteres bisztrót alakítanak ki, a Korona épületében. Az anyagi lehetőségek azonban meghatározzák a fejlesztés ütemét és az igények kielégítését. Nagyon sok külföldi megfordul a városunkban. Amikor 1968-ban megnyílt a nagylaki határátelkő, akkor 70 ezer, tavaly már 700 ezer külföldi utazott át városunkon. Sokan megszálltak a makói kempingben, amely egyre népszerűbb. 1977-ben 12 ezer 500 vendégéjszakát töltöttek ott. A kemping bővítése tovább folytatódik, és a jelenleginél több mint kétszeresére nő az elhelyezhető vendégek száma.

A városépítést a lakosság lelkes társadalmi munkával támogatja. 1976-ban a Vas- és Fémipari Szövetkezet kezdeményezte a kommunista szombatokkal a gyermekintézményekért mozgalmat. Az elmúlt két és fél év alatt több mint 2 millió forint gyűlt össze az önkéntes munkából. A megyei településfejlesztési versenyben ugyan megelőzték minket, azonban az eddigi társadalmi munkával elégedettek lehetünk. Az áldozatvállalást jól példázza a Tisztább Makóért! mozgalom is. A nagyarányú bontások, építkezések ellenére gyarapodnak a virággal, zölddel beültetett és a szépen gondozott területek.

Azt hiszem, sok számmal, adattal még adós maradok, hogy teljes legyen a kép, a két és fél év eredményeiről. Örömmel mondhatom, summázként, hogy sokat gazdagodott a város ez idő alatt. Csak egyes szolgáltató és kommunális fejlesztésekkel maradtunk el, de minden más területen végrehajtottuk célkitűzéseinket — mondta befejezőként Bakos Zoltán.

HALÁSZ MIKLÓS

Somogyi Károlyné felvétele

Az otthonra várók közül nagyon sokan családi házat építenek

Zalán Tiber

Pajkos ének

Tenyereimben tartományom,
tisztaságtól átlátszom,
kényes késsel már nem játszom,
melledhez riad kezem.

Úgy kitörnék én belőled!
(mint betörjek majd tetőled)
Hír ha tör reám felőled:
álmodom és meghalok.

Ellőknék — rámakaszkodsz,
rettegek, hogy elrugaszkodsz,
hallgató fünek panaszlód
meddig éitem nélküled.

Verset írok, versem éled,
fájásom már benned éled,
így lehet, hogy versben élek,
rácsok közt vagyok szabad.

Szólj, ha sorsod túl nehéz lesz,
lásd, játékra túl nehéz ez,
hisz elég a szenvedéshez
hogyha egy szavunk elég.

Ezt a verset írta egyszer
jó Zalán deák Szegedben,
bort s leányt igen szeretve
— '75 hideg telén.

Bíró — nyugdíjban

— Negyven esztendőt töltött a bíróságon. Hogy érzi magát most, immár nyugdíjasként?

— Pontosan úgy, mint máskor. Soha nem készültem a nyugdíjra, nem szőttem terveket: mit fogok majd ráérés emberként csinálni.

— Munkatársai, barátai, ismerősei kivételesen jó humorú, társaságkedvelő, mindig vidám embernek tartják. Olyannak, aki — ha közvetlen munkatársai megnevetetéséről van szó —, az apró csínyekről sem idegenkedik. A rendkívüli elmélyülést, felelősségérzetet igénylő munka nem hagyott nyomot az arcán, s a kedélyén. Sokan arra gyanakodtak, hogy korengedménnyel ment nyugdíjba.

— Ennek nagyon örülök. Dicsékszem is vele, jó, ha az embert fiatalabbnak látják, hiszik, mint valójában.

— A nyugdíjazásról akkor ennyit. Beszéljünk inkább az „előéletéről”, a munkáról. A bíróságon minden ügyféleséggel foglalkozott, hosszú éveken át a megyei bírósági tanácselnökként az ügynevezett főbenjáró bűncselekményeket tárgyalta első fokon. Nem mindennapi tapasztalatai vannak, élményeiből több érdek könyv megírására futná.

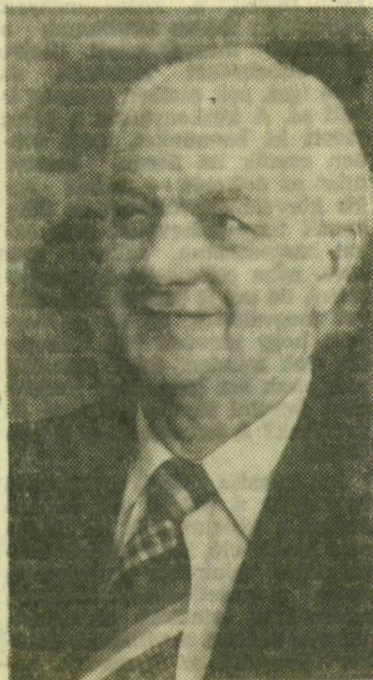
— Az emberélet elleni bűncselekmények érthetően nagy port kavarnak. Ugye, nem kívánja, hogy számot mondjak, nagyon sok ilyen ügyet tárgyaltam. Az esetek jelentős részében tetten érhető az indítékok között az anyagi érdek. Mint például az annak idején általános megdöbbenést keltő csongrádi emberölésben. Egy idős trafikost gyilkoltak meg, egy hétig tárgyaltuk az ügyet. Ez volt az első és egyetlen halálos ítéletem.

— Munkatársaitól hallottam, mindig igen nagy gondot fordított a bizonyításra. A vádlottakat nemegyszer azzal hozta zavarba — s döbbsentette rá őket védekezésük logikátlanságára —, hogy a legegyszerűbb tapasztalatok felhasználásával bizonyította: amit mentegetőzésül felhoztak, képtelenség.

— Biztosan a baksi esetre gondol, amikor egy pohár, s rajta a talált ujjlenyomat is bizonyítékul szolgált. A vádlott azt vallotta, ő nem volt ott az italozásnál, csak a földről vette fel a poharat. Ki próbáltam a szobámban, én hogyan venném fel a poharat. Aztán, mintha véletlen lett volna, leejtettem a tárgyaláson a kulcs-csomót. Figyeltem, az ülnök hogy hajol le érte. Pontosan úgy, ahogy gondoltam. „Véletlenül” a vádlott előtt is leejtettem. Ő is éppen úgy nyúlt le érte. S nem oly módon, ahogy azt a pohár kapcsán bizonygatta. Mindenesetre hangsúlyozni akarom, az efféle bizonyítás nem „perdöntő”. Ezt csak pluszként, saját véleményem még megnyugtatóbb alátámasztására tettem.

— Nyugdíjazása előtt kolléganői megszámolták, összesen hány évi büntetést szabott ki. A szám magasra rúg. A bosszú vagy a harag jelét soha nem tapasztalta elítélteitől?

— Egyetlen egyszer sem. Előfordult, hogy egy ízben megszólított valaki az utcán: „Emlékszik rám, bíró úr? Öt évet szózt a

nyakamba. Már túl vagyok rajta, ne higgye, hogy haragszom, igaz volt.”

— Gyakran találkozott elítélteivel a börtönben, ahol rendszeresen a feltételes szabadlábra helyezést tárgyalta. Néhány héttel ezelőtt „engedte ki” a nikotinos-ügy elítélteit.

— Az öreg nikotint kevert a felesége sörébe, így ölte meg. Sokáig tagadta, holott a bizonyítékok egyértelműen bűnösségéről vallottak. Most rákérdeztem: „Emlékszik rám, én ítéltel el. Belátja már a bűnét?” Persze, hogy belátom — felelte.

— Az előbb a büntetésül kiszabott éveket, a szabadságvesztés időtartamát emlegettük. Számítatlan olyan ügyet tárgyalt, amely a végeredményt, vagy az indítékot illetően, hasonlóan mondható. A csecsemőgyilkosságokra, az alkohol hatására elkövetett súlyos testi sértésekre, emberölésekre gondolok. A közvélemény nem ritkán értetlenül fogad egy-egy ítéletet, mondván, a múltkorai eset is hasonló volt, s abban súlyosabb ítéletet hoztak...

— Mert óhatatlanul felületesen „bíráskodnak”. Az ítélethozatalnál számtalan motívumot kell figyelembe venni. Így például a családi körülményeket, az elkövető értelmi fejlettségét, szándékát, az indítékokat, az enyhítő és a súlyosbító körülményeket. Eppen ezért mondjuk, hogy minden ügy más, a látszólagos hasonlatosságok ellenére is.

— Nemrég ünnepélyes keretek között búcsúztak el Öntől. „Dr. Novák Zoltán tevékenysége, munkaszeretete példa lehet mindannyiunk számára...” Rendkívüli felelősségérzettel, kiváló felkészültséggel végezte munkáját... Fiatalossága, jó kedve soha nem hagyta cserben” — az ott elhangzottakból idézek... Nyugdíjba vonulása alkalmából magas elismerésben részesült, a napokban vette át a Munka Erdemrend bronz fokozatát.

— Középiskolás koromban határoztam el, hogy bíró leszek. Sikert.

LADÁNYI ZSUZSA